

تاریخ نشریه‌های دینی در یک صد سال متن فشرده سخنرانی آیت‌الله سبحانی

اشاره:

این سخنرانی در نخستین
جشنواره مطبوعات اسلامی در ۲۰
بهمن ۱۳۸۲ در مدرسه علمیه
دارالشعای قم انجام شده است.

دوره‌هاست:

۱. از سال ۱۲۸۱ تا پایان ۱۳۰۰؛ ۲. از سال ۱۳۰۱ تا ۱۳۲۰؛ ۳. از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲؛ ۴. از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲؛ ۵. از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷.

دوره نخست: ۱۲۸۱ - ۱۳۰۰ ش

مطبوعات دینی این دوره بسیار نادر بودند و فقط به دو عنوان دست یافتیم:

۱. دعوة الاسلام، نشریه دینی، دو شماره در ماه، سید محمد علی اصفهانی (داعی الاسلام).
۲. دعوة الاسلام، مجله ماهانه دینی، سید محمد تقی واحدی، کرمانشاه.

دوره دوم: ۱۳۰۱ - ۱۳۲۰ ش

در این دوره که با آغاز قرن چهاردهم هجری شمسی مصادف بود، مطبوعات دینی فراوانی منتشر شده است. هر چند پس از سال ۱۳۰۹ مطبوعات دینی افول پیدا کرد تا آنجا که در دوران استبداد نظام پیشین تا ۱۳۲۰ مطبوعات دینی وجود نداشت. مطبوعات این دوره عبارت‌اند از:
الحق: روزنامه دینی، دو شماره در هفته، حسن هاشمی، ۱۳۰۲، تهران.

بیش از صد سال از تاریخ مطبوعات دینی می‌گذرد. نخستین مجله دینی در سال ۱۲۸۱ ش. با عنوان دعوة الاسلام همزمان در ایران و بمبئی چاپ شد. مقصود از مطبوعات دینی، مجله و فصلنامه و روزنامه است. اما تاریخ چاپ کتاب دینی در ایران بحث جداگانه‌ای دارد و قریب دویست سال است که صنعت چاپ کتاب به طور رسمی به ایران وارد و از آن بهره‌برداری شده است.

از ۱۲۸۱ تا ۱۳۵۷ ش. که آغاز انقلاب اسلامی است، مطبوعات دینی فراز و نشیب‌های مختلفی را پشت سر گذاشته است.

قلّت و فزونی مطبوعات دینی در این برهه از زمان تابع شرایط زمان بوده است. هر گاه فشار بر مطبوعات دینی زیاد بود یا اصلاً نشریه دینی منتشر نمی‌شد یا کیفیت نازلی داشت. در این بررسی، به صورت فشرده به عناوین نشریات، صاحبان امتیاز و سال انتشار آنها می‌پردازیم.

نخست، مطبوعات دینی را به صورت زیر گروه‌بندی کرده‌ایم:
انتشار در داخل کشور / خارج کشور؛ غیر دولتی / دولتی؛ مرکز انتشار در تهران / شهرستان؛ ارگان جمعیت / اقدام فردی؛ انتشار گسترده / انتشار محدود؛ انتشار طولانی مدت / توقف در کوتاه مدت؛ انتشار منظم / نامنظم؛ زبان فارسی / غیر فارسی.

مهم‌ترین تقسیم، تقسیم‌بندی مطبوعات دینی از نظر زمان و

- آستانه رضوی: روزنامه خبری، مؤیدالوزاره، ۱۳۰۱، تهران.
- عظمت اسلام: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، عبدالحمید خان شرقی، ۱۳۰۲ - ۱۳۲۹ ش، تهران.
- بلاغ: مجلهٔ ماهانهٔ دینی، نصرت‌الله، تهران، ۱۳۰۶.
- سیاست اسلامی: روزنامهٔ دینی، دو شماره در هفته، اعتماد الاسلام سیستانی، ۱۳۰۳، تهران.
- الکمال: فصلنامهٔ دینی، فضل‌الله آل داود، آستان قدس رضوی.
- تذکرات دیانتی: مجلهٔ ماهانهٔ دینی، شیخ غلامحسین آقا، تبریز، ۱۳۰۵.
- تذکر: مجلهٔ دینی، اخلاقی، دو شماره در ماه، حسین زبده، تهران، ۱۳۰۱.
- جنوب: هفتهٔ نامهٔ دینی، عبدالله عتیق الحسین، ۱۳۰۲، تهران.
- دیانت: مجلهٔ ماهانهٔ دینی، میرزا سید مصطفی قائم مقامی، ۱۳۰۵، تهران.
- ندای اسلام: هفتهٔ نامهٔ دینی، حاج میرزا علی آقا اصفهانی، ۱۳۰۱ اصفهان.
- ندای ترقی: مجلهٔ ماهانهٔ دینی، دکتر لقمان مبین، ۱۳۰۸، مشهد.
- نهضت اسلام: هفتهٔ نامهٔ دینی، اسدالله باغ بادرانی، ۱۳۰۱، تهران، اصفهان.
- اتحاد اسلام: روزنامهٔ سیاسی دینی، شیخ حسین لنکرانی، ۱۳۰۳، تهران
- الدين و الحیاة: مجلهٔ ماهانهٔ دینی به زبان فارسی و عربی، میرزا علی مقدس، ۱۳۰۹، تبریز.
- همایون: مجلهٔ دینی، اجتماعی، علی‌اکبر حکمی‌زاده، ۱۳۱۳. ناشر این مجله بعد از چهار انحطاط فکری شد و کتابچه‌ای به نام «اسرار هزار ساله» منتشر کرد.
- دورهٔ سوم: ۱۳۲۰ - ۱۳۳۲ ش**
- در این دوره که با اشغال متفقین آغاز می‌شود، نظام استبدادی ضعیف‌تر، فشار اجتماعی کمتر و قلم‌ها آزادتر شد. مطبوعات دینی این دوره چنین است:
- ندای دین: هفته‌نامهٔ دینی، سید ضیاء‌الدین علامه، ۱۳۲۰، اصفهان.
- ندای حق: هفته‌نامهٔ دینی، سید حسن عدنانی، ۱۳۲۹، تهران.
- احیاء: هفته نامهٔ دینی، میرزا عبدالحسین ذوالریاستین، ۱۳۲۹، شیراز.
- منادی اسلام: هفته‌نامهٔ دینی، محمد حسین نصری، ۱۳۳۰، تهران.
- نامهٔ محقق: هفته نامهٔ دینی و اجتماعی، محمدباقر محقق، ۱۳۳۰، رشت.
- ندای حق: هفته‌نامهٔ دینی، سید حسن عدنانی، ۱۳۲۹، تهران.
- احدی: هفته‌نامهٔ دینی، مدیر مسئول: حاج علی احدی، ۱۳۳۰، تهران.
- اسلام امروز: هفته نامهٔ دینی، صدرالدین بهبهانی، ۱۳۲۰، تهران.
- اسلام در شرق: هفته‌نامهٔ دینی انتقادی، محمد حسن نجفی‌زاده، ۱۳۳۱، اصفهان.
- آیین اسلام: نصرت‌الله نوربانی، ۱۳۲۳.
- حیات مسلمین: مجلهٔ هفتگی دینی، ابوالفضل ابن‌الرضا، تهران، ۱۳۳۰.
- جهان اسلام: هفته‌نامهٔ دینی، حاج ابراهیم حکمت، ۱۳۳۱، تهران.
- دانشکدهٔ معقول و منقول: فصلنامهٔ فلسفی - دینی، بدیع‌الزمان فروزانفر، ۱۳۱۴، تهران.
- ستارهٔ اسلام: روزنامه دینی/ خبری، محمد تقی شکوه‌کده، ۱۳۲۶، تهران.
- انتقاد روز: هفته نامهٔ دینی، ارگان جمعیت طرفداران قرآن، تهران، ۱۳۳۰.
- جمعه: مجلهٔ دینی، محمد حسین محمدی ارداهالی، ۱۳۳۰، تهران.
- نیروی غرب: هفته نامهٔ دینی، ابوطالب واعظ، ۱۳۳۰، کرمانشاه.
- نهضت تعاون اسلام: هفته نامهٔ دینی، سید جلال کاشانی، ۱۳۳۱، تهران
- قدرت اسلام: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، محمد باقر احمدیان، ۱۳۲۶ ش، تهران، (ارگان آذربایجانی‌های مقیم مرکز).
- مدنیت: هفته نامهٔ دینی و اجتماعی، حسین مترجم مدنی، ۱۳۲۲ ش.
- طلوع اسلام: هفته‌نامهٔ دینی، حاج میر محمد علی صدراپی اشکوری، ۱۳۲۸، رشت.
- صدای قم: هفتهٔ نامهٔ دینی و خبری، علی‌اکبر افصحی، ۱۳۳۱، قم
- سیاست اسلام: هفته نامهٔ دینی و خبری، حسین ماکوئی، ۱۳۳۰، تهران.
- استوار: هفته نامهٔ دینی، ابوالفضل طهماسبی، ۱۳۱۴، قم.
- پرچم اسلام: هفته‌نامهٔ دینی، دکتر سید عبدالکریم فقیهی شیرازی، ۱۳۲۵، تهران.
- طالب حق: هفته‌نامه/ ماهنامه دینی، محمد جواد خمایی، ۱۳۳۱، رشت.
- طوفان: هفته‌نامهٔ دینی و خبری، جعفر فشارکی، ۱۳۲۹، اصفهان.
- شفق شیراز: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، علی‌اکبر شیعی، ۱۳۳۱، شیراز.
- بامداد امید: هفته‌نامهٔ دینی، محمود فارابی، ۱۳۲۸، قم.
- طوفان اصفهان: ناشر افکار جمعیت‌های دینی، ۱۳۳۰، اصفهان.
- شهر دانش: مجلهٔ ماهانه دینی و اخلاقی، سید حسن حاج سیدجواد، ۱۳۳۱، قزوین.
- صدر اسلام: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، سید حسین صدرشیرازی، ۱۳۲۸، تهران.
- فروزما: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، پرویز وکیل افروز، ۱۳۳۰، تهران.
- به سوی جنت: هفته‌نامهٔ دینی، سید اسماعیل موسوی، ۱۳۳۱، تهران.
- قیام قم: هفته‌نامهٔ دینی و اجتماعی، محمد حسین وفائی، ۱۳۳۰، قم.

- ۵- احدی: هفته‌نامه دینی، مدیر مسئول: حاج علی، ۱۳۳۲-۱۳۳۰.
 ۶- استوار: هفته‌نامه دینی، ابوالفضل طهماسبی، ۱۳۱۴.
 ۷- اسلام، امروز: هفته‌نامه دینی، صدرالدین بهبهانی، ۱۳۲۰.
 ۸- اسلام در شرق: هفته‌نامه دینی انتقادی، محمد حسین نجفی‌زاده، ۱۳۳۱.
 ۹- احیا: هفته‌نامه دینی، میرزا عبدالحسین ذوالریاستین، ۱۳۲۹.
 ۱۰- الاسلام: مجله ماهانه دینی، سید محمد علی داعی‌الاسلام اصفهانی، ۱۲۸۱.
 ۱۱- الدین و الحیاة: مجله ماهانه به زبان فارسی و عربی، میرزا علی مقدس تبریزی، ۱۳۰۹.
 ۱۲- عظمت اسلام: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، عبدالحمیدخان شرقی، ۱۳۰۲.
 ۱۳- العلم: فصلنامه دینی و فلسفی به زبان عربی، هبة الدین شهرستانی، ۱۲۹۰.
 ۱۴- الکمال: فصلنامه دینی، فضل الله آل داود، آستان قدس رضوی، ۱۳۰۲.
 ۱۵- انتقاد روز: هفته نامه دینی، ارگان جمعیت طرفداران قرآن، تهران، ۱۳۳۰.
 ۱۶- انجمن تبلیغات اسلامی: دینی اخلاقی، تهران، ۱۳۲۳.
 ۱۷- بامداد امید: هفته‌نامه دینی، محمود فارابی، ۱۳۲۸.
 ۱۸- به سوی جنت: هفته نامه دینی، سید اسماعیل موسوی، ۱۳۳۱.
 ۱۹- یلاغ: مجله ماهانه دینی، نصرت‌الله، تهران، ۱۳۰۶.
 ۲۰- بهبود خراسان: هفته‌نامه دینی، دکتر محبت‌الله آزموده، ۱۳۳۱.
 ۲۱- بیان الحق: هفته‌نامه دینی، محمد بیان الحق، ۱۳۳۰.
 ۲۲- پرتو اسلام: هفته‌نامه دینی، محمد شکوری، تبریز، ۱۳۳۱.
 ۲۳- پرچم اسلام: هفته‌نامه دینی، دکتر سید عبدالکریم فقیهی شیرازی، ۱۳۲۵.
 ۲۴- پیام حق: هفته‌نامه دینی، غلامرضا فیروزیان، ۱۳۲۸.
 ۲۵- پیام شادی: مجله ماهانه دینی، سید حسن شریعتمداری، ۱۳۵۰.
 ۲۶- پیک اسلام: ماهنامه دینی، جواد مقصودی، همدان، ۱۳۴۱ ش.
 ۲۷- تاریخ اسلام: ماهنامه تاریخی و دینی، ۱۳۲۰.
 ۲۸- تاریخی: مجله ماهانه متمایل به دینی، علی اکبر تشید، ۱۳۲۱.
 ۲۹- تذکرات دیناتی: مجله ماهانه دینی، شیخ غلامحسین آقا، تبریز، ۱۳۰۵.
 ۳۰- تذکر: مجله دینی، اخلاقی، دو شماره در ماه، حسین زبده، تهران، ۱۳۰۱.
 ۳۱- تعلیمات اسلامی: مجله ماهانه دینی، آموزشی، ارگان جامعه تعلیمات اسلامی، مرتضی ملکی، ۱۳۳۱.
 ۳۲- تقوی: هفته‌نامه دینی، خبری، شیخ رضا رشتی کاظمینی، ۱۳۲۹.
 ۳۳- تمدن قم: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، محمد خازنی، ۱۳۳۱.
 ۳۴- جلوه: مجله ماهانه دینی و فلسفی، جامعه لیسانسیه‌های دانشکده علوم معقول و منقول، محمد شریعت‌زاده مازندرانی، ۱۳۲۴.

- مردان خدا: مجله ماهانه دینی و اجتماعی، علی سعید بسطامی، ۱۳۲۷، تهران.
 مجموعه حکمت: مجله ماهانه دینی، سید فخرالدین برقی، ۱۳۳۲، قم.
 مسلمین: مجله ماهانه دینی - اخلاقی، مهدی حاج سراج‌انصاری، ۱۳۲۸، تهران.
 انجمن تبلیغات اسلامی: دینی - اخلاقی، تهران، ۱۳۲۳، تهران.

دوره چهارم: ۱۳۳۲ - ۱۳۴۲ ش

در این دوره که کودتای ۲۸ مرداد روی داد، استبداد فردی به تدریج به تحکیم موضع خود پرداخت و با گذشت زمان محدودیت‌مطبوعات دینی بیشتر شد:

- نغمه دنیا: هفته‌نامه دینی دکتر عباس جناب‌زاده، ۱۳۳۵.
 درس‌هایی از مکتب اسلام: ناصر مکارم شیرازی، ۱۳۳۷.
 فقیه: هفتگی دینی، اجتماعی، حسین فقیه مرندی، ۱۳۳۸، تهران.
 نامه آستان قدس: فصلنامه دینی، تقی بینش و فخرالدین حجازی، ۱۳۳۹، مشهد مقدس.
 لازم به تذکر است که برخی از مطبوعات دینی که در سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ منتشر می‌شد در این دوره نیز به حیات مطبوعاتی خود ادامه داد.

دوره پنجم: ۱۳۴۲ - ۱۳۵۷ ش

در این دوره، نظام استبدادی با قدرت هر چه تمام‌تر حکومت می‌کرد. با این همه به برخی از افراد امتیاز بسیار محدودی داده شده فقط در محدوده دینی به معنی اخص سخن بگویند. خروج از این دایره محدود موجب لغو امتیاز بود. عناوین مطبوعات دینی این دوره چنین بود:
 الفکر الاسلامی: فصلنامه به زبان عربی، بعضی مقاله‌ها به زبان فارسی، دکتر عباس مهاجرانی، ۱۳۵۱ ش، تهران.

- نسل نو: مجله ماهانه دینی، علمی، اجتماعی، سید حسن شریعتمداری، ۱۳۵۱، قم.
 مقاله نامه: فصلنامه علمی و دینی، مؤسسه در راه حق، ۱۳۴۵، قم.
 پیک اسلام: ماهنامه دینی، جواد مقصودی، همدان، ۱۳۴۱ ش.
 پیام شادی: مجله ماهانه دینی، سید حسن شریعتمداری، ۱۳۵۰.
 نشریه کتابخانه مسجد اعظم قم: ۱۳۴۵، قم.
 الهادی: فصلنامه دینی، دارالتبلیغ اسلامی قم، احمد عباسی، ۱۳۵۰، قم.
 هم‌چنین شماری از مطبوعات دینی در خارج از کشور منتشر می‌شد اینک مجموع مطبوعات دینی در (۱۲۸۱ تا ۱۳۵۷ ش. را به ترتیب حروف الفبایی و با ذکر سال انتشار یاد آور می‌شویم:

- ۱- آیین اسلام: نصرت‌الله نوریانی، ۱۳۲۳ - ۱۳۲۴.
 ۲- نامه آستان قدس: فصلنامه دینی به مدیریت تقی بینش و فخرالدین حجازی، ۱۳۳۹.
 ۳- آستانه رضوی: روزنامه خبری، مؤیدالوزاره، ۱۳۰۱.
 ۴- اتحاد اسلام: روزنامه سیاسی دینی، شیخ حسین لنگرانی، ۱۳۰۳.

- ۳۵- جمعه: مجله دینی، محمد حسین محمدی اردهالی، ۱۳۳۰.
- ۳۶- جنوب: هفته‌نامه دینی، عبدالله عتیق الحسین، ۱۳۰۲.
- ۳۷- جهان اخلاق: مجله ماهانه دینی و ادبی، اسماعیل واعظپور، ۱۳۳۲.
- ۳۸- جهان اسلام: هفته‌نامه دینی، حاج ابراهیم حکمت، ۱۳۳۱.
- ۳۹- حیات المسلمین: هفته‌نامه دینی، شیخ مصطفی رهنما.
- ۴۰- حیات مسلمین: مجله هفتگی دینی، ابوالفضل ابن الرضا، تهران، ۱۳۲۰.
- ۴۱- داد خراسان: هفته‌نامه دینی، ابوتراب حسینی شهیدی، ۱۳۳۰.
- ۴۲- دارالاسلام: مجله ماهانه دینی، از انتشارات اداره تبلیغات اسلامی، ۱۳۳۸.
- ۴۳- دانشکده معقول و منقول: فصلنامه فلسفی، دینی، بدیع الزمان فروزانفر، ۱۳۱۴.
- ۴۴- درسهایی از مکتب اسلام: ناصر مکارم شیرازی، ۱۳۳۷.
- ۴۵- در قالنجف: مجله ماهانه دینی، حاج شیخ حسین اصفهانی، ۱۳۲۸.
- ۴۶- دعوت الاسلام: نشریه دینی، دو شماره در ماه، سید محمدعلی اصفهانی (داعی الاسلام)، ۱۳۲۴.
- ۴۷- دعوت الاسلام: مجله ماهانه دینی، سید محمد تقی واحدی، کرمانشاه، ۱۳۰۰.
- ۴۸- دموکراسی اسلامی: هفته‌نامه دینی و سیاسی، ارگان مجمع مسلمانان مجاهد، ۱۳۳۱.
- ۴۹- دنیای اسلام: هفته‌نامه دینی، سید محمد علی تقوی، ۱۳۲۵.
- ۵۰- دیانت: مجله ماهانه دینی، میرزا سید مصطفی قائم مقامی، ۱۳۰۵.
- ۵۱- ذوالفقار امروز: حسن لشگری، ۱۳۳۱.
- ۵۲- راستگو: هفته‌نامه دینی، اجتماعی، دکتر حسن قاضی، ۱۳۲۶.
- ۵۳- راه حق: هفته‌نامه دینی، شیخ حسن حجتی، ۱۳۳۷.
- ۵۴- رستگار: هفته‌نامه دینی، محمد حسین رستگار، ۱۳۳۰.
- ۵۵- رواق: هفته‌نامه دینی، محمد کاظم سنگلجی، ۱۳۳۱.
- ۵۶- ستاره اسلام: روزنامه دینی و خبری، ۱۳۲۶.
- ۵۷- سلام: هفته‌نامه دینی و اقتصادی، نصرالله سبوحی مقدم، ۱۳۲۸.
- ۵۸- سیاست اسلام: هفته‌نامه دینی و خبری، حسین ماکوئی، ۱۳۳۰.
- ۵۹- شفق شیراز: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، علی اکبر شیعئی، ۱۳۳۱.
- ۶۰- شهر دانش: مجله ماهانه دینی و اخلاقی، سید حسن حاج سید جواد، ۱۳۳۱.
- ۶۱- صدای قم: هفته‌نامه دینی و خبری، علی اکبر افضلی، ۱۳۳۱.
- ۶۲- صدر اسلام: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، سید حسین صدرشیرازی، ۱۳۲۸.
- ۶۳- طالب حق: هفته‌نامه / ماهنامه دینی، محمد جواد خمایی، ۱۳۳۱.
- ۶۴- طلوع اسلام: هفته‌نامه دینی، حاج میر محمد علی صدرایی اشکوری، ۱۳۲۸.
- ۶۵- طوفان: هفته‌نامه دینی و خبری، جعفر فشارکی، ۱۳۲۹.
- ۶۶- طوفان اصفهان: ناشر افکار جمعیت‌های دینی، ۱۳۳۰.
- ۶۷- عظمت اسلام: هفته‌نامه دینی، عبدالحمید خان مشرفی، ۱۳۰۲.
- ۶۸- فروزما: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، پرویز وکیل افروز، ۱۳۳۰.
- ۶۹- فکر الاسلامی: فصلنامه به زبان عربی، بعضی مقاله‌ها به زبان فارسی، دکتر عباس مهاجرانی، ۱۳۵۱ ش.
- ۷۰- فقیه: مجله هفتگی دینی و اجتماعی، حسین فقیه مرندی، ۱۳۳۸.
- ۷۱- قدرت اسلام: هفته نامه دینی و اجتماعی، محمد باقر احمدیان، ۱۳۲۶.
- ۷۲- قیام قم: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، محمد حسین وفائی، ۱۳۳۰.
- ۷۳- نشریه کتابخانه مسجد اعظم قم: ۱۳۴۵.
- ۷۴- مجموعه حکمت: مجله ماهانه دینی، سید فخرالدین برقمی، ۱۳۳۲.
- ۷۵- مدنیت: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، حسین مترجم مدنی، ۱۳۲۲.
- ۷۶- مردان خدا: مجله ماهانه دینی و اجتماعی، علی سعیدبسطامی، ۱۳۲۷ - ۱۳۲۸.
- ۷۷- مردکار: هفته‌نامه دینی، لسان، ۱۳۰۲ ق.
- ۷۸- مسلمین: مجله ماهانه دینی و اخلاقی، مهدی حاج سراج انصاری، ۱۳۲۸.
- ۷۹- مقاله‌نامه: فصلنامه علمی و دینی، مؤسسه در راه حق، ۱۳۴۵.
- ۸۰- منادی اسلام: هفته‌نامه دینی، محمد حسین ناصری، ۱۳۳۰.
- ۸۱- نامه محقق: هفته‌نامه دینی و اجتماعی، محمد باقر محقق، ۱۳۳۰.
- ۸۲- نامه وطن: هفته‌نامه دینی، صحافباشی مهاجر طهرانی، ۱۳۲۵.
- ۸۳- ندای آسمانی: روزنامه خبری متمایل به دین، سید محمدتقی، ۱۳۴۱.
- ۸۴- ندای اسلام: هفته‌نامه دینی، حاج میرزا علی آقا اصفهانی، ۱۳۰۱.
- ۸۵- ندای ترقی: مجله ماهانه دینی، دکتر لقمان مبین، ۱۳۰۸.
- ۸۶- ندای حق: هفته‌نامه دینی، سید حسن عدنانی، ۱۳۲۹.
- ۸۷- ندای دین: هفته‌نامه دینی، سید ضیاءالدین علامه، ۱۳۲۰.
- ۸۸- نسل نو: مجله ماهانه دینی، علمی، اجتماعی، سید حسن شریعتمداری، ۱۳۵۱.
- ۸۹- نغمه دنیا: هفته‌نامه دینی، دکتر عباس جناب‌زاده، ۱۳۳۵.
- ۹۰- نهضت اسلام: هفته‌نامه دینی، اسدالله باغ بادرانی، ۱۳۰۱.
- ۹۱- نهضت تعاون اسلام: هفته‌نامه دینی، سید جلال کاشانی، ۱۳۳۱.
- ۹۲- نیروی غرب: هفته‌نامه دینی، ابوطالب واعظ، ۱۳۳۰.
- ۹۳- واعظ: مجله دینی، مدرسه‌الواعظین للکھو، ۱۳۱۶.
- ۹۴- الهادی: فصلنامه دینی، دارالتبلیغ اسلامی قم، احمدعباسی، ۱۳۵۰.
- ۹۵- همایون: مجله ماهانه دینی، اجتماعی، علی اکبر حکمی‌زاده، ۱۳۱۳ ش.
- باید یاد آور شد که احتمال دارد از برخی نشریاتی که در این سال‌ها منتشر می‌شده است آگاهی نداشته باشیم، اما بی‌تردید اغلب مطبوعات این دوره در این فهرست ذکر شده است.